

دانشگاه تهران

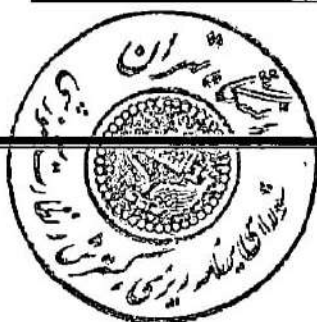
مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

دوره: کارشناسی ارشد
رشته: تحقیقات آموزشی

دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی

مصوب جلسه مورخ ۹۹/۰۹/۰۹ شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه

این برنامه بر اساس آیین نامه وزارتی تفویض اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاههای دارای هیات ممیزه توسط اعضای هیات علمی گروه روشها و برنامه های آموزشی دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، بازنگری شده و در چهارصد و دومین جلسه شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه مورخ ۹۹/۰۹/۰۹ به تصویب رسیده است.

مصوبه شورای برنامه ریزی ، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه تهران در خصوص برنامه درسی

رشته : تحقیقات آموزشی

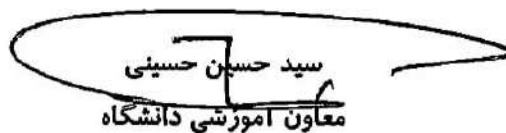
مقطع : کارشناسی ارشد

برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته تحقیقات آموزشی ، که توسط اعضای هیات علمی گروه روشها و برنامه های آموزشی دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی ، بازنگری شده است با اکثریت آراء به تصویب رسید.

- این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجراست.
- هر نوع تغییر در برنامه مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه برسد.
- این برنامه درسی جایگزین برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته تحقیقات آموزشی ، مصوب یکصد و نود و سومین جلسه مورخ ۱۳۸۸/۰۱/۲۶ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران گردیده است.

حسن ابراهیمی
دبیر شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت
آموزشی دانشگاه

سید حسین حسینی
معاون آموزشی دانشگاه

رای صادره جلسه مورخ ۹۹/۰۹/۰۹ شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه در مورد بازنگری برنامه درسی رشته تحقیقات آموزشی در مقطع کارشناسی ارشد ، صحیح است، به واحد ذیربط ابلاغ شود.

محمود نیلی احمد آبادی
رئیس دانشگاه تهران

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه تهران

دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی

مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

دوره: کارشناسی ارشد

رشته: تحقیقات آموزشی

(Educational Research)

مهرماه ۱۳۹۹

فهرست محتوا

۲	فصل اول: مشخصات کلی برنامه درسی
۴	تعریف رشته
۴	هدف رشته
۵	ضرورت و اهمیت رشته
۶	نقش و توانایی فارغ التحصیلان (فهرست پیامدهای یادگیری مورد انتظار)
۷	طول دوره و شکل نظام
۷	شرایط پذیرش دانشجو
۸	فصل دوم: جدول درس‌ها
۹	جدول دروس اختصاصی
۱۰	جدول دروس اختیاری
۱۱	جدول دروس جبرانی
۱۲	فصل سوم: سرفصل درس‌ها

فصل اول

مشخصات کلی برنامه

مشخصات کلی برنامه درسی
رشته تحقیقات آموزشی در دوره کارشناسی ارشد
Educational Research

تعریف رشته

تحقیقات آموزشی به حیطه آکادمیکی میان رشته‌ای اطلاق می‌گردد که محور اصلی آن بهره‌گیری از نظریه‌ها، رویکردها و یافته‌های علمی و نوین در حوزه‌های علوم تربیتی، سنجش آموزش، اندازه‌گیری تربیتی، روان‌شناسی و مدیریت به منظور آماده ساختن دانشجویان برای مشاغل مرتبط با پژوهش در حوزه نظام‌های آموزشی در وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم تحقیقات و فن‌آوری و نیز در دیگر سازمان‌های آموزشی و پژوهشی دولتی و غیردولتی ایجاد شده است.

هدف رشته

تربیت پژوهشگران با صلاحیت و کارآمد در زمینه نظریه‌ها و روش‌های کمی، کیفی و آمیخته تحقیق در علوم تربیتی، نظریه‌ها و روش‌های ارزشیابی آموزشی و کاربرد این نظریه‌ها و روش‌ها در نظام آموزشی کشور از جمله هدف‌های اصلی برنامه کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی است. در این دوره کوشش خواهد شد که در سطح تحصیلات تکمیلی، دانشجویان با صلاحیت‌های لازم شامل سطوح دانشی، و مهارتی، نگرشی و ارزش‌های حرفه‌ای پژوهشگری شامل موارد ذیل آشنا شوند و آنها را در تحقیقات آموزشی به کار گیرند.

- زمینه‌های علوم تربیتی
- نظریه‌ها و روش‌های تحقیق کمی، کیفی و آمیخته در علوم تربیتی؛
- توانایی تدوین و مدیریت اجرای پیشنهادها و پژوهش در رویکردهای کمی، کیفی و آمیخته پژوهش؛
- انجام تحقیقات آموزشی و یا شرکت در اجرای طرح‌های پژوهشی ضمن تحصیل به منظور کسب مهارت‌های عملی؛
- کاربرد آمار توصیفی و استنباطی در تحلیل داده‌های کمی، کیفی و آمیخته؛
- آشنایی با نظریه‌های سنجش و اندازه‌گیری روانی و آموزشی؛
- نظریه‌پردازی و آسیب‌شناسی در نظام‌های تربیتی؛
- توانایی در روش‌های نگارش علمی در تحقیقات آموزشی؛
- توانایی در ارزشیابی کیفیت دوره‌ها، برنامه‌ها، موسسات و عملکرد نیروی انسانی؛
- توانایی ساخت فنون و ابزارهای مورد نیاز در گردآوری داده‌ها؛

به طور کلی، این برنامه تلاش دارد تا زمینه دستیابی به اهداف زیر را فراهم نماید.

۱. تربیت کارشناسان ارشد ذیصلاح برای اشتغال در حوزه‌های پژوهشی در نظام آموزشی
۲. تربیت کارشناسان ارشد ذیصلاح برای اشتغال در حوزه‌های ارزشیابی کیفیت در نظام آموزشی
۳. تربیت کارشناسان ارشد ذیصلاح برای اشتغال در حوزه‌های آموزشی در نظام آموزشی

۴. تربیت پژوهشگر خبره برای توسعه مرزهای مفهومی و نظری تحقیقات آموزشی؛
۵. تربیت کارشناسان حرفه‌ای خبره برای تدوین، ارزیابی، مدیریت و ارائه خدمات تخصصی در اجرای پیشنهادها و پژوهش در رویکردهای کمی، کیفی و آمیخته پژوهش در حوزه‌های مربوط به تحقیقات آموزش؛

ضرورت و اهمیت رشته

در جهان امروز پیشرفت و توسعه کشورها بر مبنای علم و دانش استوار است. پژوهش و خلق دانش و تولید فناوری از مهم‌ترین عناصر رشد و توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، صنعتی و سیاسی کشور به حساب می‌آید. توفیق در این زمینه‌ها در صورتی محقق می‌شود که در برنامه‌ریزی‌های هدفمند و کلان کشور، توجه مناسبی به امر پژوهش و تربیت پژوهشگران با صلاحیت، صورت پذیرد. تاکنون کشوری در جهان دیده نشده است که بدون توسعه همه جانبه علمی و به ویژه تحول در حوزه‌های تربیت سرمایه‌ای انسانی به توسعه اقتصادی و صنعتی برسد. بنابراین لازم است پژوهش و تربیت پژوهشگران حرفه‌ای، به عنوان یک مسأله حیاتی و نیروی محرکه پیشرفت و توسعه پایدار و رسیدن به رفاه و استقلال واقعی جامعه در اولویت قرار گیرد.

موفقیت‌های اخیر چشمگیرمان در پژوهش‌های هسته‌ای، سلول‌های بنیادی و ترمیم سیستم‌های عصبی، نتیجه تحقیقات نیروهای متخصص و توانمند کشورمان می‌باشد و این بدان معنی است که ما در همین آغاز راه طعم شیرین سرمایه‌گذاری در امر پژوهش را دیده‌ایم و می‌دانیم که چگونه علم و فناوری موجب بالندگی و اقتدار کشور بوده است.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و نیز وزارت آموزش و پرورش برای انجام تحقیقات مربوط به نظام‌های پیش‌دبستانی، دبستانی، متوسطه، پیش‌دانشگاهی و دانشگاهی به نیروهایی توانمند در تدوین و اجرای طرح‌های پژوهشی نیاز دارد. دوره کارشناسی ارشد در تحقیقات آموزشی موجب خواهد شد که (اولاً) نیروی انسانی مورد نیاز به تدریج تربیت شود، (ثانیاً) امکان اجرای طرح‌های تحقیقاتی مورد نیاز فراهم شود. با پرورش و بکارگیری صحیح از سرمایه‌های انسانی توانمند در حوزه اجرای طرح‌های پژوهشی در نظام آموزشی، می‌توان دورنمای روشنی را برای ارتقای کیفیت این نظام و نظام مرتبط ترسیم نمود.

برای رسیدن به مقاصد فوق جنبه‌های ذیل مورد نظر قرار می‌گیرد:

الف- عمده موضوعات یا طرح‌های تحقیق در دوره کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی مستقیماً در رابطه با یکی از عناوین عمده تحقیقاتی مندرج در فهرستهای منتشر شده بوسیله وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و یا وزارت آموزش و پرورش و سایر سازمان‌های آموزشی انتخاب می‌شود.

ب- در تدوین و اجرای تحقیق حتی الامکان سازمان‌های ذینفع مشارکت داده می‌شوند و استفاده از نتایج تحقیق بوسیله این سازمان‌ها ترغیب می‌گردد.

ج- اصل میان رشته ای بودن برخی از تحقیقات آموزشی مورد نظر قرار می‌گیرد و گروه‌های آموزشی استان

پژوهشی خارج از دانشکده‌های علوم تربیتی نیز در تدوین و اجرای طرح تحقیق مشارکت داده می‌شوند.

نقش و توانایی دانش‌آموختگان (فهرست پیامدهای یادگیری مورد انتظار)

از دانش‌آموختگان انتظار می‌رود که پس از پایان دوره کارشناسی‌ارشد توانایی‌های زیر را دارا باشند:
در پایان دوره کارشناسی‌ارشد تحقیقات آموزشی از دانش‌آموختگان انتظار می‌رود:

۱. از سطوح چهارگانه دانش (واقعیت‌ها، مفاهیم، رویه‌ها و فراشناخت) برای تشخیص و تحلیل پارادایم‌های پژوهشی (Research Paradigms) برخوردار بوده و در مواجهه با مسائل حوزه تحقیقات آموزشی، به‌درستی و متناسب با موقعیت و ماهیت مسائل پژوهشی، پارادایم، روش‌شناسی، روش و فنون مناسب را بکار می‌برد.

۲. از سطوح چهارگانه دانش برای تشخیص گداهای اخلاق پژوهش (Research ethics codes) به عنوان زمینه‌ای برای رعایت حقوق مالکیت فکری و جلوگیری از شیوع سرقت علمی (Plagiarism) برخوردار بوده و ضمن ارج نهادن به گداهای اخلاقی و متعهد دانستن خود به رعایت آن‌ها، در تمامی مراحل پژوهشی عملاً آن‌ها را به کار می‌برد.

۳. چگونگی شناسایی مشکلات و تنگناهای نظام آموزشی (در رابطه با تفاوت‌های فردی، سازمانی، اجتماعی و فرهنگی را شناسایی نموده، ضمن تمایز مفهومی و رویه‌ای مشکلات، مسائل، معضلات و بحران‌ها در نظام‌های آموزشی، این تفاوت‌ها را تشریح نماید.

۴. توانایی مورد نیاز برای تبدیل تنگناها و مشکلات نظام آموزشی به مسائل اصیل نظام آموزشی را کسب نموده و ضمن ارجح‌نهی به این فرایند مسئله‌یابی، برای تدوین طرح‌های تحقیق به درستی آن را بکار برد.

۵. منابع و متون پژوهشی مربوط به یک مسئله پژوهشی را شناسایی و بررسی کند و نتایج آن را به صورت کتبی و شفاهی عرضه کند.

۶. از شناخت کافی برای گذراری، مفهوم‌پردازی و نظریه‌سازی در نظام آموزشی برخوردار بوده و ضمن ارزش‌گذاری برای فعالیت‌های اکتشافی در حوزه علوم رفتاری، آن را در عمل و متناسب با ضرورت‌های جامعه به کار می‌برد.

۷. روش‌های مناسب تحلیل و تفسیر داده‌های کمی و کیفی را برای برقراری روابط هم‌زمانی و نیز روابط علی با استفاده از داده‌های مشاهده‌ای تشریح کند و بکار برد.

۸. نرم افزارهای رایانه‌ای مناسب برای انجام تحقیقات آموزشی را فهرست کند و در عمل برای تنظیم و تحلیل داده‌های کمی و کیفی مورد استفاده قرار دهد.

۹. از سطوح چهارگانه دانش مربوط به اصول و مفاهیم و الگوهای ارزشیابی آموزشی را درک کرده و برای ارزیابی کارایی درونی و برونی نظام‌های آموزشی، طرح‌های ارزیابی مناسب تدوین و اجرا کنند.

۱۰. چگونگی بررسی نیازها و تعیین اولویت‌های آموزشی برای برنامه‌ریزی تحقیقات آموزشی را تشریح کنند و در عمل آنها را برای تنظیم برنامه تحقیقات آموزشی به کار برند.

۱۱. مفاهیم و نظریه‌های کلاسیک و جدید روش‌های اندازه‌گیری و سنجش آموزشی را برای ساختن ابزارها و فنون گردآوری داده‌ها در بافت نظام آموزشی را درک کرده و آنها را برای انتخاب یا ساختن فنون و ابزارهای مناسب اندازه‌گیری به منظور انجام تحقیقات آموزشی به کار می‌برد.

۱۲. از سطوح چهارگانه دانش مربوط به مفاهیم، اصول و نظریه‌های یادگیری را درک کنند و آنها را برای شناخت نیازهای یادگیری محصلان و ارزیابی برنامه‌های درسی و شناخت مشکلات یادگیری به کار برند.

۱۳. با استفاده از داده‌ها و اطلاعات موجود درباره مسایل نظام آموزشی به تحلیل و ارزیابی سیاستهای آموزشی پرداخته و بهبود آن را پیشنهاد نماید.

۱۴. از سطوح چهارگانه دانش برای درک عناصر و نحوه تدوین پیشنهاد پژوهش (پروپوزال) مربوط به «پژوهش‌های کمی، کیفی و آمیخته برخوردار بوده و در مواجهه با مسائل حوزه تحقیقات آموزشی، به کار می‌برد.

۱۵. به منظور شکل‌دهی و تقویت زمینه خلق آثار بدیع و فاخر در مراکز علمی و دانشگاهی، از دانش مربوط به مفاهیم و اصول نگارش علمی (Scientific Writing) و فرایند و الگوهای عملی آن برخوردار بوده و در تدوین آثار بدیع و فاخر در حوزه تحقیقات آموزشی به کار می‌برد.

طول دوره و شکل نظام

تعداد کل واحدهای درسی شامل ۲۸ واحد به شرح زیر است:

۱ - ۳ - دروس اختصاصی	۱۲ واحد
۲ - ۳ - دروس اختیاری	۱۲ واحد
۳ - ۳ - دروس جبرانی	۱۲ واحد
۴ - ۳ - پایان نامه	۴ واحد

۲۸ واحد (بدون محاسبه دروس جبرانی)

شرایط پذیرش دانشجو

پذیرش دانشجو در این رشته مطابق با ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است. مواد و ضرایب امتحانی:

نام رشته و گرایش	مواد امتحانی	ضرایب دروس
علوم تربیتی / تحقیقات آموزشی	زبان عمومی و تخصصی انگلیسی - فرانسه	۲
	روان‌شناسی تربیتی	۲
	روش‌های تحقیق (کمی، کیفی و آمیخته)	۳
	آمار پارامتری و ناپارامتری در علوم تربیتی	۲
	اصول فلسفه تعلیم و تربیت	۲
	اندازه‌گیری و سنجش در تعلیم و تربیت	۲

فصل دوم

جدول درس‌ها

جدول دروس اختصاصی^۱ رشته تحقیقات آموزشی در دوره کارشناسی ارشد

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات			پیش نیاز / هم‌نیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	روش‌های پژوهش کمی در تحقیقات آموزشی	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	—
۲	روش‌های پژوهش کیفی در تحقیقات آموزشی	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	—
۳	روش‌های آمار استنباطی ۱	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	—
۴	ساخت فنون و ابزارهای سنجش در تحقیقات آموزشی	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	—
۵	ارزشیابی نظام‌های آموزشی	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	—
۶	روش‌های پژوهش آمیخته در تحقیقات آموزشی	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	—
	جمع کل	۷	۵	۱۲	۱۱۲	۱۶۰	۲۷۲	

^۱ basic courses

جدول دروس اختیاری^۲ رشته تحقیقات آموزشی در دوره کارشناسی ارشد

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات			پیش نیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	روش‌های آمار استنباطی ۲	۲	-	۲	۲۲		-	
۲	کاربرد کامپیوتر در تحقیقات آموزشی	۱	۱	۲	۳۲	۴۸	-	
۳	مبانی و فنون نگارش علمی	۱	۱	۲	۱۶	۴۸	-	
۴	مطالعه تطبیقی نظام‌های آموزشی	۱	۱	۲	۱۶	۴۸	-	
۵	شیوه‌های تحلیل داده‌های کیفی	۱	۱	۲	۱۶	۴۸	-	
۶	نظریه‌های آموزش و یادگیری	۲	-	۲	۲۲		-	
۷	مسائل و چالش‌ها در نظام آموزشی ایران	۱	۱	۲	۱۶	۴۸	-	
۸	فلسفه علم و مبانی فلسفی تحقیقات آموزشی	۲	-	۲	۲۲		-	
۹	مدیریت کیفیت در نظام آموزش عالی	۲	-	۲	۲۲		-	
۱۰	آموزش و پرورش ابتدایی و متوسطه	۲	-	۲	۲۲		-	
۱۱	آینده‌پژوهی در تحقیقات آموزشی	۱	۱	۲	۱۶	۴۸	-	
۱۲	رویکردهای نوین در سنجش آموزش	۱	۱	۲	۱۶	۴۸	-	
۱۳	روش‌های نمونه‌گیری در تحقیقات آموزشی	۲	-	۲	۲۲		-	
۱۴	اصول و روش‌های برنامه‌ریزی درسی و آموزشی	۲	-	۲	۲۲		-	
۱۵	روش‌های تدریس پیشرفته	۲	-	۲	۲۲		-	
۱۶	سمینار پژوهشی در مسائل تعلیم و تربیت	۱	۱	۲	۱۶	۴۸	-	
جمع کل		۲۴	۸	۲۲	۳۸۴	۲۵۶	۶۴۰	

• دانشجویان موظفند که ۱۲ واحد از دروس اختیاری را از بین واحدهای معرفی شده، انتخاب و با موفقیت بگذرانند.

جدول دروس جبرانی^۲ رشته تحقیقات آموزشی در دوره کارشناسی ارشد

پیش نیاز	تعداد ساعات			تعداد واحد			نام درس	ردیف	کد درس
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری			
-	۳۲		۳۲	۲		۲	متون تخصصی	۱	۵۱۰۱۲۷۶
-	۳۲		۳۲	۲		۲	ریاضیات پایه ^۴	۲	۵۱۰۱۱۴۶
-	۳۲		۳۲	۲		۲	سنجش و اندازه گیری	۳	۵۱۰۳۲۸۲
-	۳۲		۳۲	۲		۲	تدوین و نگارش متون و گزارش های علمی	۴	۵۱۰۳۲۸۹
-	۳۲		۳۲	۲		۲	آشنایی با آزمون های روانی و کاربرد آن	۵	۵۱۱۰۰۱۸
-	۳۲		۳۲	۲		۲	برنامه ریزی درسی دوره های تحصیلی پیش دبستانی و دبستان	۶	۵۱۰۳۳۲۶
	۱۹۲		۱۹۲	۱۲		۱۲			

لازم است دانشجویان بر حسب نیاز و تشخیص گروه آموزشی، حداکثر تا ۱۲ واحد دروس جبرانی را با موفقیت بگذرانند.

^۲ Prerequisite courses

• درس ریاضیات پایه به شماره ۳۱۰۱۱۸۷ در دوره کارشناسی رشته علوم اجتماعی گرایش مردم شناسی با سرفصل ۳۹۶ فعال است.

فصل سوم

سرفصل درس‌ها

نام فارسی درس: روش‌های پژوهش کمی در تحقیقات آموزشی

نام انگلیسی درس: Quantitative Methods in Educational Research

نوع واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی)

نوع درس: اختصاصی

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس: در این درس دانشجویان ضمن آشنایی با مبانی نظری پژوهش، روش‌های مختلف تحقیق کمی، نسبت به مراحل و عناصر یک طرح پژوهشی کمی آشنایی پیدا خواهند نمود. در بخش عملی، انتظار می‌رود دانشجو شایستگی لازم برای ارائه پیشنهاد پژوهش کمی درباره یکی از عناصر نظام آموزشی (دانشگاهی، پیش‌دانشگاهی یا سازمانی)، را بدست آورد. به گونه‌ای که توانایی تنظیم دقیق و با کیفیت عناصر پیشنهاد پژوهش در یکی از روش‌های مختلف تحقیق کمی را منعکس نماید.

سرفصل درس: ۴۸ ساعت (۱۶ ساعت نظری و ۳۲ ساعت عملی)

- تبیین انواع دیدگاه‌ها و پارادایم‌های فلسفی پژوهش و جایگاه آن فرایند پژوهش
- آشنایی با ماهیت پژوهش و جایگاه آن در خلق دانش
- مسئله شناسی، مسئله‌محوری و شیوه‌های تحلیل آن در نظام آموزشی
- آشنایی با علل و پیامدهای شکل‌گیری روند معکوس مسئله به مشکل، معضل و بحران نظریه علمی و ویژگی‌های آن
- مفاهیم، سازه‌ها، متغیرها و تعاریف مفهومی و عملیاتی
- طبقه‌بندی، نام‌گذاری و تشخیص متغیرها
- انگاره، الگو، مدل و رابطه آن با نظریه
- پیشنهاد مسائل اصیل و انتخاب مسائل با اولویت
- درک تمایز بین مسئله با بحران، معضل و مشکل
- تشریح روش و مراحل تحقیق علمی
- انواع شناسی روش‌های تحقیق
- انواع روش‌های جستجوی داده‌ها
- آشنایی با انواع ابزارها و فنون گردآوری داده‌ها
- بررسی منابع جدید اطلاعات و ارزیابی اعتبار آنها
- سازماندهی داده‌ها و چگونگی استفاده از آن
- انتخاب موضوع و مسئله تحقیق و چگونگی بیان آن
- تدوین گزاره‌های مسئله پژوهش
- اصول تدوین فرضیه و سؤال‌های پژوهشی
- آشنایی با تقسیم بندی روش‌های تحقیق در علوم رفتاری بر حسب هدف
- آشنایی با تقسیم بندی روش‌های تحقیق در علوم رفتاری بر حسب رویکردهای فلسفی
- آشنایی با تقسیم بندی روش‌های تحقیق در علوم رفتاری بر حسب نحوه گردآوری داده‌ها
- آشنایی با انواع روش‌های تحقیق پیمایشی شامل روش‌های مقطعی، طولی دلفی و مراحل اجرای آن
- آشنایی با روش‌های تحقیق همبستگی و مراحل اجرای آن
- آشنایی با روش‌های تحقیق پس رویدادی (علی پس از وقوع) و مراحل اجرای آن

- آشنایی با انواع طرح‌های تحقیق آزمایشی (تمام آزمایشی؛ شبه آزمایشی؛ پیش آزمایشی؛ تک آزمودنی و...) و مراحل اجرای آن
- روش‌های جمع‌آوری داده‌ها در پژوهش کمی
- آشنایی با ملاک‌ها و شیوه‌های ارزیابی پژوهش کمی
- اخلاق در پژوهش کمی
- عوامل تهدیدکننده روایی درونی و بیرونی
- فنون دستکاری و کنترل متغیرها
- انواع شیوه‌های کنترل متغیرهای مداخله‌گر
- شیوه تحلیل داده‌ها در مطالعات آزمایشی
- شناسایی ویژگی‌های مرتبط با هریک از اجزاء پیشنهاد پژوهش (پروپوزال)
- توانایی تدوین پیشنهاد پژوهش (پروپوزال) در قالب یک طرح پژوهشی کمی
- در روش تحقیق (۱) دانشجویان باید کلیه سرفصل‌ها را در قالب یک طرح کمی ارائه کند.

ارزشیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
%۲۰	%۲۰	آزمون‌های نوشتاری: %۱۵	%۳۰
		عملکردی: %۱۵	

منابع

- اری، دانالده؛ چسپر جیکوبز، لوسی؛ رضویه، اصغر (۱۳۸۰) روش تحقیق در تعلیم و تربیت (و. مترکیسیان، مترجم). تهران: مرکز تحقیقات صدا و سیما. (سال چاپ اثر اصلی، ۲۰۰۰)
- دلاور، علی (۱۳۹۵). مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی. تهران: رشد
- سرمده، زهره؛ بازرگان، عباس؛ حجازی، الهه (۱۳۹۸) روش‌های تحقیق در علوم رفتاری، تهران: آگامه
- فراهانی، حجت‌الله؛ عریضی، حمیدرضا (۱۳۹۵). روش‌های پیشرفته پژوهش در علوم انسانی، اصفهان: جهاد دانشگاهی
- کرسول، جان دلبیو (۱۳۹۵). سنت‌های پژوهش کیفی (ط. حسنقلی پور، ا. الهیاری، م. براری، مترجمان). ناشر: نگاه دانش. (سال چاپ اثر اصلی، ۲۰۱۱)
- کلانتری، خلیل (۱۳۹۷). پردازش و تحلیل داده‌ها در تحقیقات اجتماعی - اقتصادی، تهران: فرهنگ صبا
- گال، مردیت؛ بورگ، والتر؛ گال، جوئیس (۱۳۹۵) روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی (۲ و ۱) (ار. نصر، و همکاران، مترجمان). تهران: سمت. (سال چاپ اثر اصلی، ۱۹۹۸)
- هومن، حیدرعلی (۱۳۸۶). شناخت روش علمی در علوم رفتاری. تهران: سمت
- هومن، حیدرعلی (۱۳۶۴). پایه‌های پژوهش در علوم رفتاری، تهران: سلسله
- Burke, J., & Larry B, C. (۲۰۲۰). *Educational Research: Quantitative, Qualitative & Mixed Approaches* (5th Edition). Publisher: Sage Publications.
- Creswell, J. W. (۲۰۱۴). *Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*, (5th Edition). Pearson Inc.
- Gravetter, F. J., & Forzano, L.B. (۲۰۱۸). *Research Methods for the Behavioral Sciences*. ۶ edition. Wadsworth Publishing.
- James, B. S., & Kimberly, A. (۲۰۱۰). *Educational Research*. Publisher: Wiley
- Johnson, B., & Christensen, L.B. (۲۰۱۶). *Educational Research: Quantitative, Qualitative, and Mixed Approaches 8th Edition*. SAGE Publications, Inc.
- Marguerite, G. L., & Dean T. S. (۲۰۱۰). *Methods in Educational Research: From Theory to Practice*. Publisher: Jossey- Bass
- Picardi, C. A., & Masick, K. D. (۲۰۱۳). *Research methods: Designing and conducting research with a real-world focus*. SAGE Publications.
- Wang, G.T., & Park, K. (۲۰۱۶). *Student Research and Report Writing: From Topic Selection to the Complete Paper*. John Wiley & Sons

نام فارسی درس: روش‌های پژوهش کیفی در تحقیقات آموزشی

نام انگلیسی درس: Qualitative Methods in Educational Research

نوع واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی)

نوع درس: اختصاصی

پیشنیاز: روش‌های پژوهش کمی در تحقیقات آموزشی

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس: در این درس دانشجویان با دیدگاه‌های زیربنایی پژوهش، ویژگی‌ها و مراحل استفاده از هر یک از روش‌های مختلف تحقیق کیفی، آشنایی پیدا خواهند نمود. در بخش عملی، انتظار می‌رود دانشجویان شایستگی لازم برای ارائه پیشنهاد پژوهش کیفی درباره یکی از عناصر نظام آموزشی (دانشگاهی، پیش‌دانشگاهی یا سازمانی)، را بدست آورد. به گونه‌ای که توانایی تنظیم دقیق و با کیفیت عناصر پیشنهاد پژوهش در یکی از روش‌های مختلف تحقیق کیفی را منعکس نماید.

سرفصل درس: ۴۸ ساعت (۱۶ ساعت نظری و ۳۲ ساعت عملی)

فصل اول: مقدمات

- مسائل بنیادین در روش‌های کیفی
- مبانی نظری پژوهش‌های کیفی
- مفهوم‌شناسی پژوهش کیفی
- ویژگی‌های پژوهش کیفی
- مزایا و معایب پژوهش کیفی
- الزامات پژوهش کیفی
- فرایند پژوهش کیفی
- ویژگی‌های داده‌های کیفی
- فنون و روش‌های جمع‌آوری داده‌ها در پژوهش کیفی
- شیوه‌های تعامل موثر با شرکت‌کنندگان
- انواع مصاحبه‌ها و فنون اجرایی آن
 - مصاحبه روایتی؛
 - مصاحبه پدیدارشناسانه؛
 - مصاحبه فردی، گروهی؛
 - مصاحبه ساختارمند، نیمه‌ساختارمند، بدون ساختار

• انواع مشاهده و فنون اجرایی آن

• آشکارسازی موقعیت پژوهشگر و بازتاب‌پذیری (بازتاب‌اندیشه‌ها و روش‌های پژوهشگر در پژوهش)

- آشنایی با ملاک‌ها و شیوه‌های ارزیابی پژوهش کیفی
- اخلاق در پژوهش کیفی

فصل دوم: روش‌ها و رویکردها

- مفهوم‌پردازی در پژوهش کیفی
- طراحی سؤال‌ها در پژوهش کیفی
- محدودسازی زمینه پژوهش کیفی
- نمونه‌گیری و انتخاب اطلاع‌رسانی‌ها در پژوهش‌های کیفی
- انواع سنت‌ها و روش‌های پژوهش کیفی
 - الف: آشنایی با انواع روش‌های پدیدارشناسی
 - ب: آشنایی با انواع روش‌های پدیدارنگاری
 - ج: آشنایی با انواع روش‌های پژوهش روایتی
 - د: آشنایی با روش پژوهش دفتر خاطرات (Diary Method)
 - ه: آشنایی با انواع طرح‌های روش نظریه برخاسته از داده‌ها (Grounded Theory)
 - و: آشنایی با روش پژوهش قوم‌نگاری (بوم‌نگاری)
 - ز: آشنایی با روش پژوهش نظریه‌ای (theoretical inquiry)
 - ح: آشنایی با روش گروه‌های کانونی و سایر فنون مصاحبه‌های فردی
 - ت: آشنایی با روش مطالعه موردی و فنون و راهبردهای آن
 - ی: آشنایی با انواع شیوه‌های مطالعه اسنادی
 - ک: آشنایی با شیوه‌های فرامطالعه (فرانظریه، فراروش، فراترکیب)
 - ت: آشنایی با انواع روش‌های اقدام پژوهی سنتی / اقدام پژوهی مشارکتی
- آشنایی با جنبش پساکیفی در پژوهش (Post-Qualitative Research)،
 - تبیین علل شکل‌گیری جنبش پساکیفی
 - تبیین چگونگی پژوهش در رویکرد پساکیفی
 - تبیین نقش‌های پژوهشگر در رویکرد پساکیفی
 - تبیین ویژگی‌های تحلیل داده‌ها در جنبش پساکیفی
 - تحلیل شیوه‌های گزارش‌نویسی و ملاک‌های ارزیابی آن در جنبش پساکیفی
- سنت‌ها و روش‌های پژوهش کیفی
- تدوین طرح کیفی و دفاع از آن
- آشنایی با اصول، شیوه‌ها و مراحل تنظیم گزارش پژوهش کیفی

ارزشیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی
%۲۰	%۲۰	آزمون‌های نوشتاری: %۱۵
		عملکردی: %۱۵

منابع

- ابوالمعالی، خدیجه (۱۳۹۸). پژوهش کیفی از نظریه تا عمل. تهران: علم.
- ادیب حاج باقری، محسن؛ پرویزی، سرور و صلصالی، مهوش (۱۳۹۲). روش‌های تحقیق کیفی. تهران: بشری.
- استراس، آنسلم و کوربین، جولیت (۱۳۸۵). اصول روش تحقیق کیفی: نظریه مبنایی، رویه‌ها و شیوه‌ها (ب. محمدی، مترجم). تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی. (سال چاپ اثر اصلی، ۱۹۹۰)
- استراس، آنسلم و کوربین، جولیت (۱۳۹۰). مبانی پژوهش کیفی فنون و مراحل تولید نظریه زمینه‌ای (ا. افشار، مترجم). تهران: نی. (سال چاپ اثر اصلی، ۱۹۹۴)
- بازرگان، عباس (۱۳۹۸). مقدمه‌ای بر روش‌های تحقیق کیفی و آمیخته. (ویرایش نهم) ناشر: دیدار
- شورت، ادموند سی (۱۳۸۵). روش‌شناسی مطالعات برنامه‌درسی. (محمود مهرمحمدی و دیگران، مترجمان). تهران: سمت. (سال چاپ اثر اصلی، ۱۹۹۴)
- فرهنگی، علی اکبر (۱۳۹۴). تحقیق کیفی در علوم انسانی. ناشر: برآیند پویش
- فلیک، اووه (۲۰۰۶). درآمدی بر تحقیق کیفی، ترجمه هادی جلیلی (۱۳۹۴). تهران: نی
- کراسول، جان دلبیو (۱۳۹۸). طرح پژوهش: رویکردهای کیفی، کمی و ترکیبی (ع. کیامنش، م. دانای طوس، مترجمان). تهران: جهاد دانشگاهی علامه طباطبائی. (سال چاپ اثر اصلی، ۲۰۰۸)
- کرسول، جان دلبیو (۱۳۹۴). پویش کیفی و طرح پژوهش؛ انتخاب از میان پنج رویکرد (ح. دانای فرد و همکاران، مترجمان). تهران: صفار اشراقی. (سال چاپ اثر اصلی، ۲۰۰۷)
- گال، مردیت؛ بورگ، والتر؛ گال، جويس (۱۳۹۵). روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی (۲۰۱۱) (ا.ر. نصر، و همکاران، مترجمان). تهران: سمت. (سال چاپ اثر اصلی، ۱۹۹۸)
- لازار، جانانان؛ هایدی‌فنگ، جینجوان؛ هاکهایزر، هری (۱۳۹۵). روش‌های تحقیق در فناوری اطلاعات (با تاکید بر تعامل انسان و رایانه (ع. بازرگان و ک. بازرگان، مترجمان) تهران: کندوکاو. (سال چاپ اثر اصلی، ۲۰۱۲)
- محمدی، بیوک (۱۳۹۳). درآمدی بر روش تحقیق کیفی. ناشر: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

- Burke, J., & Larry B, C. (۲۰۲۰). *Educational Research: Quantitative, Qualitative & Mixed Approaches* (۵th Edition). Publisher: Sage Publications.
- Creamer, E. G. (۲۰۱۷). *An introduction to fully integrated mixed methods research*. SAGE Publications.
- Gravetter, F. J., & Forzano, L.B. (۲۰۱۸). *Research Methods for the Behavioral Sciences*. ۶ edition. Wadsworth Publishing.
- Johnson, B., & Christensen, L.B. (۲۰۱۶). *Educational Research: Quantitative, Qualitative, and Mixed Approaches ۶th Edition*. SAGE Publications, Inc.
- Picardi, C. A., & Masick, K. D. (۲۰۱۳). *Research methods: Designing and conducting research with a real-world focus*. SAGE Publications.

نام فارسی درس: روش‌های آمار استنباطی ۱

نام انگلیسی درس: ۱ Inferential Statistical methods

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس: اختصاصی

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس: آشنایی بیشتر دانشجویان با انواع روش‌های آمار استنباطی و توانمندی کاربرد این روش‌ها در پژوهش‌های مربوط به نظام‌های آموزشی؛

سرفصل درس: ۳۲ ساعت

- ۱- مروری بر استنباط آماری: فرضیه، آزمون فرضیه، خطای نوع ۱ و ۲، برآورد فاصله‌ای، آماره آزمون
- ۲- آزمون فرضیه‌ای برای یک و دو میانگین: آزمون تک نمونه‌ای، آزمون فرضیه برای دو میانگین مستقل، آزمون فرضیه برای دو میانگین همبسته، توان آزمون برای t مستقل و t همبسته
- ۳- توزیع مجذور کای: آزمون نیکویی برازش، آزمون استقلال، اصلاح تیس، آزمونهای نسبت درستنمایی؛ تحلیل لگاریتم خطی؛
- ۴- تحلیل واریانس تک متغیری: مدل ساختاری تحلیل واریانس تک متغیری، پیش فرضهای مدل، امید ریاضی میانگین مجذورات، محاسبات تحلیل واریانس تک عاملی میزان اثر آزمایشی، توان و تعیین حجم نمونه
- ۵- مقایسه‌های چندگانه: مقابله و اقسام آن، مقابله‌های متعامد، مقابله‌های پیشین و پسین، مقابله‌های متداول در مقایسه‌های چندگانه، تحلیل روند
- ۶- تحلیل واریانس دو عاملی: مدل ساختاری و امید ریاضی میانگین مجذورات، محاسبات طرحهای دو عاملی اثر متقابل و نمایش، اثرهای ساده، تحلیل روند، حجم اثر، توان و حجم نمونه،
- ۷- تحلیل واریانس سه عاملی: اثر اصلی، اثر متقابل مرتبه اول، اثر متقابل مرتبه دوم، مدل ساختاری تحلیل واریانس سه عاملی، محاسبات تحلیل واریانس سه عاملی

